

עיד אלאדחא – איגרת מידע לעובדים בארגוני רווחה ובשירותים חברתיים**רקע כללי**

עיד אלאדחא (התעתיק המדוייק הינו עיד אלאצ'חא), חג הקורבן, הנקרא גם החג הגדול, הוא החג החשוב ביותר בלוח השנה האסלאמי ונחגג גם על ידי הדרוזים. ערב החג מתחיל ב-9 בחודש דו אלח'ה ונמשך 4 ימים (בשנת 2015, החג יצוין ככל הנראה ב-23 בספטמבר עד ה-26 בספטמבר, תתכן תזוזה במועדים). החג מציין את העלייה לרגל למכה (החג) שנמשכת כשבוע וחג הקורבן מציין את אחד השיאים בטקסים הנהוגים בה. החג נחגג לזכר נכונותו של אברהם להקריב את בנו במצוות אלוהים ("עקדת ישמעאל"). **השנה יש לחג רגישות מיוחדת בשל היותו מצוין ככל הנראה במקביל (או בסמוך) לצום יום כיפור.**

מידע שימושי לצוות ועצות להתנהלות בתקופה זו:

- **קביעת תחילת החג:** יום תחילת החג תלוי בהכרזה שנעשית בתחילת החודש הירחי (כתשעה ימים לפני תחילת החג) ולכן אינו קבוע מראש. הדבר עלול להקשות על תכנון אירועים ופעילויות למטופלים ולמטפלים בארגון.
- **סדר היום של אנשים חוגגים:** יום לפני החג צמים המוסלמים (שאנים מקיימים את החג) בצום שנקרא "יום ערפה" או וקפת ערפה. כמו כן, ביום הראשון של החג חייבים המוסלמים להשתתף בתפילת החג במסגד או בחדר תפילה וחלקם קוראים פסוקי קוראן בבתי קברות.
- **הסעדה:** בדומה למנהג במכה, נהוג לשחוט טלה או כבש, כזכר לקורבן "עקדת ישמעאל" ומהבשר מכינים את סעודת החג. מצוות החג מורה לחלק את בשר הקורבן ל-3 חלקים: הראשון למקריב הקורבן, השני למשפחתו והשלישי לעניים.
- **קוד לבוש:** במהלך החג, מקפידים החוגגים לקנות בגדים חדשים לבני המשפחה וללבוש בגדים חגיגיים.
- **ציין החג:** משפחות רבות מציינות את תחילתו של החג בפעילויות לילדים ובחלוקת דברי מתיקה.
- **ביקורים:** משפחות רבות מציינות את ימי החג בביקורים משפחתיים ולכן מומלץ שהארגון ייערך מבעוד מועד על מנת לאפשר ביקורים אלו.
- **סוגיות דתיות בטיפול:** מומלץ לארגון לבדוק טרם הצום (כאמור, יום לפני החג) מי הם המקורות הקהילתיים והדתיים הרלוונטיים לפתרון מקרים טיפוליים שיש בהם סתירה בין הטיפול הרפואי לבין הנחיות הצום.
- **מתחים חברתיים – פוליטיים** – השנה חל עיד אלאדחא ככל הנראה במקביל לצום יום כיפור. על רקע אירועים בעבר, ראוי לשקול תוך תשומת לב מיוחדת הקצאת מרחבים סגורים ואינטימיים לציין החג עבור מטופלים ומטופלים מוסלמים ובני משפחותיהם על מנת למנוע חיכוכים בין אנשים המצויים בתענית ובצום לבין כאלו החוגגים וסועדים ארוחות חג.
- **התייחסות הארגון:** ראשית, מומלץ לברר מי מהמטופלים או החולים במחלקה מציינים את החג ולהתחשב בצרכיהם בהתאם. להלן, כמה תחומים שראויים להתייחסות:
  - במהלך החג נהוג לברך מוסלמים ודרוזים בברכות הבאות: **كَلِّمْ عَامًا وَأَنْتُمْ بَهْ'ר** או עיד סעיד (כל שנה אתם בטוב או חג שמח). רצוי לתלות שלטים בעברית ובערבית המצינים את בוא החג.
  - אנו ממליצים לארגוני בריאות שעובדים עם ילדים לציין את בוא החג באמצעות פעילויות משמחות וחלוקת דברי מתיקה או עוגיות לילדים.
  - כדאי להפנות מטופלים מוסלמים לחדר התפילה בארגון הבריאות במידה וחדר כזה קיים. אם לא, מומלץ להקצות חדר לשם כך.
  - מומלץ לארגון לציין את ארוחת החג ולכלול בתפריט בשר (בתיאום ובדיאלוג עם נציגים רלוונטיים של הקהילה).
  - יש לשקול הרחבת שעות הביקור בימי החג.
  - מומלץ לאירגונים העובדים במשמרות להיערך מבעוד מועד לשיבוצי עובדים לאור העובדה שיום כיפור ועיד אלאדחא חלים במקביל, ויתכן שיהיה קושי בשיבוץ המשמרות בימים אלו.

תודה לקאסם בדארנה, מנהל עמותת אל-תאג', ולצוות המרכז הבין-תרבותי לירושלים: עזאדין אלסעד, ד"ר מיכל שוסטר, ד"ר חגי אגמון-שניר אורנה שני וחנן אוחנה על הכנת האיגרת.

אגרות מידע נוספות לגבי חגים ומועדים בארגוני בריאות ניתן למצוא [בדף הפרסומים של המרכז הבין-תרבותי לירושלים](http://JICC.org.il/heb) (<http://JICC.org.il/heb>).